

Jaarplan 2025 commissie Werkbladen – kernteam Waterwerkbladen

Versie: 13-12-2024

Concept

Versie: 19-12-2024

Concept, na afstemming met begeleidingsgroep PCD

Versie: 28-02-2025

Concept, na afstemming agendaoverleg cie WB

Versie: 20-05-2025

Definitief, na afstemming in kernteam en cie WB

Inleiding

Volgens de [Drinkwaterwet](#) dienen drinkwaterbedrijven technische eisen voor op het leidingnet van een drinkwaterbedrijf aan te sluiten en aangesloten drinkwaterinstallaties, collectieve leidingnetten en collectieve watervoorzieningen op te stellen met betrekking tot het verantwoord omgaan met drinkwater door afnemers tussen leveringspunt en tappunt.

Daarnaast dienen collectieve leidingnetten volgens het Drinkwaterbesluit te voldoen aan de nationale norm NEN 1006 'Algemene voorschriften voor leidingwaterinstallaties'.

Op grond van beide eisen zijn er de waterwerkbladen, die worden gezien als uitwerking van NEN1006. NEN1006 valt onder de verantwoordelijkheid van de normsubcommissie Functionele eigenschappen leidingwaterinstallaties van het nationale normalisatie-instituut NEN. De onderliggende waterwerkbladen worden beheerd en onderhouden door de commissie Werkbladen met uitzondering van werkblad WB 3.8 'Aansluiting en beveiliging van (gevaarlijke) toestellen' dat wordt beheerd en onderhouden door de Werkgroep Beveiliging Toestellen (WBT).

Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden commissie Werkbladen en kernteam Waterwerkbladen

Wettelijk kader en positionering

Volgens de [Drinkwaterwet](#) dienen drinkwaterbedrijven technische eisen voor op het leidingnet van een drinkwaterbedrijf aan te sluiten en aangesloten drinkwaterinstallaties, collectieve leidingnetten en collectieve watervoorzieningen op te stellen met betrekking tot het verantwoord omgaan met drinkwater door afnemers tussen leveringspunt en tappunt.

§ 2. Taken en verplichtingen van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf

Artikel 7

2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf heeft voorts tot taak:

b. het bijdragen aan het uit een oogpunt van volksgezondheid verantwoord omgaan met drinkwater door eigenaars, consumenten en andere afnemers tussen het punt van levering en het punt waar het drinkwater voor consumptie ter beschikking komt, waaronder in elk geval wordt begrepen:

2°. het opstellen van technische eisen ten aanzien van de op zijn distributienet aan te sluiten en aangesloten installaties;

Daarnaast dienen collectieve leidingnetten volgens het Drinkwaterbesluit te voldoen aan de nationale norm NEN 1006 'Algemene voorschriften voor leidingwaterinstallaties'.

Artikel 34. Toepassing NEN 1006

1. De eigenaar van een collectief leidingnet draagt zorg, op de wijze en in de mate, welke redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, dat het leidingnet, voor zover dat geen deel uitmaakt van een gebouw als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, voldoet aan NEN 1006.

Op grond van beide eisen zijn er de waterwerkbladen, die worden gezien als uitwerking van NEN1006. NEN1006 valt onder de verantwoordelijkheid van de normsubcommissie Functionele eigenschappen leidingwaterinstallaties van het nationale normalisatie-instituut NEN.

De onderliggende waterwerkbladen worden beheerd en onderhouden door de commissie Werkbladen (cie WB) met uitzondering van werkblad WB 3.8 'Aansluiting en beveiliging van (gevaarlijke) toestellen' dat wordt beheerd en onderhouden door de Werkgroep Beveiliging Toestellen (WBT).

Werkwijze

Het kernteam Waterwerkbladen (kernteam WB) behartigd de dagelijkse gang van zaken en is verantwoordelijk voor tekstvoorstellen, revisie of behandeling van commentaar. Daarnaast is een behoefte aan een flexibele schil: afhankelijk van het onderwerp of waterwerkblad kan het kernteam aangevuld worden met leden vanuit de plenaire cie WB en of expertise vanuit het werkveld (C-WB 23-06).

De concepten van het kernteam worden voorgelegd aan de plenaire cie WB die, na eventuele kleine aanpassingen besluit om het concept ter kritiek te publiceren op www.infodwi.nl.

Na de kritiekperiode worden de verzamelde kritieken beoordeeld door het kernteam en een voorstel gedaan om het kritiekpunt af te wijzen, of gedeeltelijk of geheel over te nemen.

Deze voorstellen worden bekrachtigd door de cie WB.

[C-WB 23-06: Voorstel kernteam revisiegroep Waterwerkbladen](#)

Samenstelling cie WB en kernteam WB 2025

De cie WB is samengesteld uit vertegenwoordigers vanuit verschillende branches, zoals leveranciers, installateurs, kennisinstituten en de drinkwaterbedrijven. Het secretariaat wordt verzorgd door Kiwa.

Omdat de waterwerkbladen een praktische uitwerking zijn van het gestelde in NEN1006, is de cie WB samengesteld uit dezelfde vertegenwoordigers als de NsC 14616402 die de NEN1006 beheert:

Naam persoon	Werkgever	Belanghebbende	Rol
Dhr. R. Langen	Evides N.V.	Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN)	Voorzitter
Dhr. P. van Gelswijk	Kiwa N.V.	VEWIN	Secretaris
Dhr. T. Blom	Vitens	VEWIN	Lid
Dhr. R. Bouma	PWN	VEWIN	Lid
Mevr. W. Buijs-Baltussen	Brabantwater	VEWIN	Lid
Dhr. O. Leever	Leever Installatie Adviseurs B.V.	Leever Installatie Adviseurs B.V.	Lid
Dhr. E. Leiting	Kalsbeek B.V.	Kalsbeek B.V.	Lid
Dhr. M. Massink	CAG	CAG	Lid
Dhr. C. Meijer	Rada Sanitairtechniek B.V.	TVVL	Lid
Dhr. R. Nijhoff	Orbia Wavin	Bureauleiding	Lid
Dhr. N. Post	ISSO	ISSO	Lid
Dhr. R. Stienstra	Edensprings Nederland	Edensprings Nederland	Lid
Dhr. S. van 't Hof	Rijksvastgoedbedrijf	Rijksvastgoedbedrijf	Lid
Dhr. E. van der Blom	Techniek Nederland	Techniek Nederland	Lid
Dhr. R. van der Heijden	BWT Nederland N.V.	ENVAQUA	Lid
Dhr. C. Verlinden	Viega Technology GmbH & Co KG	Viega Nederland B.V.	Lid
Dhr. E. Vroegh	IthoDaalderop B.V.	FME-VEDIB	Lid
Dhr. H. Wes	Geberit	Bureauleiding (?)	Lid

Dhr. W. Appelman	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Obs. lid
Mw. E. Bijl	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Obs. lid
Dhr. W. Reinhold	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Obs. lid
Dhr. E. Zoomers	NEN	NEN	Obs. lid

Daarnaast is het kernteam WB actief. Het kernteam stelt concept-waterwerkbladen op die vervolgens door de plenaire cie WB worden bekrachtigd.

Naam persoon	Werkgever	Belanghebbende	Rol
Dhr. R. Langen	Evides N.V.	Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN)	Voorzitter
Dhr. P. van Gelswijk	Kiwa N.V.	VEWIN	Secretaris
Dhr. R. Bouma	PWN	VEWIN	Lid
Mevr. W. Buijs-Baltussen	Brabantwater	VEWIN	Lid
Dhr. A. van Manen	Spie	Techniek Nederland	Lid
Dhr. HJ. Rijneveld	Hoogendoorn Techniek	Techniek Nederland	Lid

Het kernteam kan worden uitgebreid met specialisten, afhankelijk van het op te stellen waterwerkblad. In verband met de waterwerkbladen die in 2025 behandeld zullen worden is het kernteam uitgebreid met de volgende specialisten:

Naam persoon	Werkgever	Belanghebbende	Rol
Dhr. E. van der Blom	Techniek Nederland	Techniek Nederland	Expert
Dhr. C. Verlinden	Viega Technology GmbH & Co KG	Viega Nederland B.V.	Expert
Dhr. E. Leiting	Kalsbeek B.V.	Kalsbeek B.V.	Expert

Werkbladen jaarplan

De cie WB stemt de activiteiten in het jaarplan af op de ontwikkelingen in de NsC 34916402 *Functionele eigenschappen leidingwaterinstallaties*, de Vewin Begeleidingsgroep *Praktijkcodes Drinkwater* en vragen vanuit het werkveld. Aan de hand van de ontwikkelingen wordt beoordeeld of de waterwerkbladen in lijn zijn met NEN1006 en praktijkcodes. Indien nodig worden de waterwerkbladen geactualiseerd.

Op basis van de informatie uit de NsC, PCD of vragen van stakeholders zijn de volgende werkbladen in behandeling of worden in 2025 in behandeling genomen:

- WB 1.4I Hygiënisch werken (+ bijlage WB 1.4I-C Checklist hygiënisch werken).
Beoordeling in relatie tot Hygiëncode Drinkwater PCD 1-1, PCD 1-4 (beiden zijn herzien in 2024).
Beoordeling of aanpassing nodig is.
- WB 2.1A-T Toelichting bij WB 2.1A artikel 5.5 Nooddouches.
Beoordeling in relatie tot een advies van het RIVM mbt legionellapreventie bij nooddouches.
- WB 2.3 Persproef.
De lagedruk persproef met lucht is volgens stakeholders niet voldoende robuust.
(Check met PCD 3, H11. PCD 3 wordt opgesplitst H11 is in 2025 aan de beurt; deel 1

2023; deel 2 wordt recent gepubliceerd komt; deel 3 start 2025)

- d) WB 2.7 Installatiegebonden dossier.
Beoordeling in relatie tot Consumentendossier en Water safety plans (zie NEN 349.164.02 stuknr 261 NPR 8092:2021 Consumentendossier - Scope en hoofdstuk 15: Sanitaire voorzieningen, stuknr 266 NPR 8092:2021 Consumentendossier - hoofdstuk 16: leidingwaterinstallatie en riolering, en stuknr 264 PR/CEN/TR 00164623 Waterveiligheidsplannen in gebouwen 2021.
Beoordeling of aanpassing nodig is.
- e) WB 3.5 Aanleg van leidingwaterinstallaties leidingen buiten gebouwen.
Relatie met EN805 (publicatie voorzien 2025), PCD3 (gebaseerd op EN805 versie 2000) en NEN7171. (deel 2 NPR 7171 2024 versie beschikbaar)
- f) WB 3.8 Aansluiting en beveiliging van (gevaarlijke) toestellen.
In 2025 zal een nieuwe versie van EN1717 gepubliceerd worden. In Nederland wordt EN1717 gevolgd door de Werkgroep Beveiligingstoestellen. De WBT beoordeelt of aanpassing van WB 3.8 Aansluiting en beveiliging van (gevaarlijke) toestellen en alle onderliggende WB m.b.t. terugstroombeveiligingen geactualiseerd moeten worden.
- g) Bouwbesluit is vanaf 2024 Besluit bouwwerken leefomgeving en Omgevingswet.
In alle WB verwijzingen naar Bouwbesluit vervangen door Bbl.

Voortgang lopende zaken 2025

- In behandeling:

Vastgesteld en gepubliceerd 2025

- WB XX
✓ datum

Overige afgeronde actiepunten-vragen 2025

- Actiepunt of vraag
✓ datum

Geparkeerd jaarplan 2025

- WB XX

Legenda

- onder handen
- gereed en gepubliceerd
- ingetrokken of geparkeerd
- nog te starten

Afstemming Praktijkcodes Drinkwater (Begeleidingsgroep Praktijkcodes)

Op 19 december 2024 heeft een nadere afstemming plaats gevonden tussen de volgende belanghebbenden:

- Michel Helgers: voorzitter van de Begeleidingsgroep Praktijkcodes
- Martin Meerkerk: secretaris van de Begeleidingsgroep Praktijkcodes.
- Rick Langen: voorzitter van de Commissie Werkbladen
- Pepijn van Gelswijk: secretaris van de Commissie Werkbladen

Het volledige programma van de Begeleidingsgroep Praktijkcodes 2025:

- Herzien van de praktijkcode [PCD 11:2024](#) 'Berekening CO₂-voetafdruk van drinkwaterbedrijven', fase 4 van het in 2021 opgestelde 'Plan van Aanpak' inclusief de uitbreiding van die praktijkcode met een onderdeel of bijlage op het gebied van de CSRD (de Europese 'Corporate Sustainability Reporting Directive', zie bijvoorbeeld de webpagina [Duurzaamheidsrapportage CSRD: dit betekent het voor jou | KVK](#)).
- Herzien en opsplitsen van praktijkcode [PCD 3:2020](#) 'Richtlijn drinkwaterleidingen buiten gebouwen; *Ontwerp, aanleg en beheer (gebaseerd op NEN-EN 805:2000)*', 3^e en laatste fase van het in 2022 opgestelde projectplan: het opstellen praktijkcode PCD 3-3 'Richtlijn drinkwaterleidingen buiten gebouwen (gebaseerd op de norm NEN-EN 805:2000); *Deel 3: Uitvoering*' (de hoofdstukken 10 tot en met 15 van de huidige praktijkcode [PCD 3:2020](#)), inclusief de uitbreiding van die praktijkcode met een onderdeel of bijlage op het gebied van werkzaamheden in de nabijheid van drinkwaterleidingen.
Relatie met WB 3.5 (In 2024 is de formal vote EN805 afgerond, verwachting is dat NEN-EN 805:2025 gepubliceerd wordt. Indien nodig wordt de PCD aangepast op de 805-2025 versie).
- Herzien praktijkcode [PCD 4:2020](#) 'Richtlijn voor systemen voor de opslag van drinkwater; *Ontwerp, aanleg en beheer (gebaseerd op NEN-EN 1508:1998)*' voor de opslag van drinkwater (vijfjaarsrevisie).
Relatie met WB 4.1
- Herzien werkboekje [PCD 1-7:2022](#) 'Hygiëne bij werkzaamheden aan het leidingnet; *Deel 7: Werkboekje bij de 'Hygiënecode Drinkwater; Deel 4: Opslag, transport en distributie*' op het gebied van het transport en de distributie van drinkwater (het bovenliggende 'naslagwerk' is de praktijkcode PCD 1-4:2024, die in 2024 is herzien).
Relatie met WB 1.4I en WB 1.4I-C
- Onderlinge afstemming en actualisatie van zeven praktijkcodes op het gebied van de winning van (oever)grondwater (in de loop van dit project zal blijken of meerdere fasen noodzakelijk zijn):
 - [PCD 1-2:2016](#) 'Hygiënecode Drinkwater; *Winning (grondwater, oevergrondwater en water na kunstmatige infiltratie)*'
 - [PCD 1-5:2016](#) 'Hygiëne bij werkzaamheden aan winmiddelen; *Werkboekje bij de 'Hygiënecode Drinkwater; Winning*'
 - [PCD 13-1:2019](#) 'Putten en puttenvelden ten behoeve van drinkwater; *Deel 1: Algemeen*'
 - [PCD 13-2:2019](#) 'Putten en puttenvelden ten behoeve van drinkwater; *Deel 2: Ontwerp*'
 - [PCD 13-3:2020](#) 'Putten en puttenvelden ten behoeve van drinkwater; *Deel 3: Aanleg*'
 - [PCD 13-4:2022](#) 'Putten en puttenvelden ten behoeve van drinkwater; *Deel 4: Exploitatie*'
 - [PCD 13-5:2023](#) 'Putten en puttenvelden ten behoeve van drinkwater; *Deel 5: Infiltratieputten*'
- Opstellen van de nieuwe praktijkcode PCD 21 'Actieve-koolfiltratie van water ten behoeve van de bereiding van drinkwater' op het gebied van actieve-koolfiltratie, fase 2.
Mogelijke relatie met WB 4.6
- Opstellen van de nieuwe praktijkcode PCD 23 'Bereiding van drinkwater door middel van membraanfiltratie' op het gebied van membraanfiltratie, fase 2.
Mogelijke relatie met WB 4.6
- Opstellen van een nieuwe praktijkcode op het gebied van KB (Kathodische Bescherming).

Overzicht vigerende praktijkcodes

<https://www.praktijkcodesdrinkwater.nl/wp-content/uploads/2017/08/overzicht-praktijkcodes-2024-11-18.pdf>